

Znaczenie muzyki w rozwoju dziecka

Każdy dobrze wie, że wychowanie dziecka jest zadaniem trudnym i jednocześnie bardzo ważnym. Jedną ze sprawdzonych metod kształtowania wrażliwości młodego człowieka, formowania charakteru i rozwoju intelektualnego jest kontakt ze sztuką.

Psychologia muzyki mówi o tym, że uzdolnienia muzyczne dzieci najbardziej rozwijają się do 9 roku życia. Do tego czasu dzięki właściwej stymulacji można znacznie poszerzyć zakres umiejętności muzycznych dziecka. Rozpoczynający naukę w późniejszym wieku mały człowiek nie przekroczy już pewnego poziomu sprawności.

Niemowlę, aby kontaktować się z otoczeniem używa swojego głosu (4 m.ż.). Aby w tym wieku stymulować dziecko muzycznie, rodzice powinni zmieniać swój głos, przemawiać do niemowlęcia na różne sposoby, śpiewać, powtarzać dźwięki, które ono wydaje. Dziecko w wieku około 2 lat głównie rodzice (nianie) mają największe znaczenie w poznawaniu świata. Należy więc śpiewać z dzieckiem piosenki znane i te wymyślone przez siebie, ilustrować ruchami ciała teksty piosenek (razem z dzieckiem). Dla małych dzieci bardzo pouczające są treści, które opowiadają o nich samych, np.:

„Tu paluszek, tu paluszek,

Tu okrągły mam też brzuszek.

Tu jest rączka, a tu druga,

A tu oczko na mnie mruga...

Małe dzieci często wykorzystują różne przedmioty oraz instrumenty do wydobywania dźwięków. Dla dorosłych jest to często nieznośny hałas. Mimo to starajmy się jak najczęściej chwalić dziecko za jego „muzykę”. Trzy-, czterolatki można zapoznać z instrumentami wykonanymi w domu: z puszek i kubków plastikowych, zrobić bębenki, wyjąć garnki, łyżki, trzepaczki, miski, butelki. Wprawdzie dziecko nie potrafi grać melodii, ale można je nauczyć grać krótki rytm: szybko, wolno, cicho, głośno. Można wymyślać różne zabawy, np.: dziecko tańczy i skacze po całym pokoju, a za każdym razem, kiedy mocno klaśniemy w dłonie, szybko siada na podłodze, albo kuca.

W późniejszym wieku 5, 6, 7 lat ważne jest, aby dziecko miało bezpośredni kontakt z muzyką w formie różnej działalności. Istotne jest również, żeby każde z nich odnalazło w muzyce to, co mu najbardziej odpowiada. Należy więc zachęcać dzieci do wspólnego śpiewania, uczyć gry na instrumentach (zaczynając od dzwonek chromatycznych, fletu prostego, pianina, metalofonu, instrumentów perkusyjnych), słuchania muzyki, bawienia się dźwiękami według swojego pomysłu. Każda wymieniona działalność muzyczna rozwija nieco inne dyspozycje i

umiejętności, a stosowanie ich wszystkich daje szansę stworzenia podstaw wszechstronnego rozwoju osobowości. W kolejnych latach dziecko powinno mieć już systematyczne zajęcia umuzykalniające, które przygotowują go do pełnego odbioru i zrozumienia muzyki.

Wyobraźnia dziecięca jest o wiele bogatsza niż wyobraźnia człowieka dorosłego. Dlatego tworzenie muzyki (kreowanie dźwiękami, ruchem) może być wspaniałą zabawą nawet dla dzieci mało zdolnych. W tym okresie kształtują się następujące cechy osobowości:

wrażliwość (sensoryczna, emocjonalna, estetyczna),

umiejętność myślenia (świadome operacje intelektualne; analiza, synteza, abstrahowanie, wyobraźnia, intuicja),

ekspresja (umiejętność wypowiedzania się poprzez muzykę),

postawy prospołeczne (wspólne działanie w grupie).

Dzięki „zabawie przy muzyce” dzieci przełamują strach, poznają nowe formy zabawy, stają się bardziej otwarte, tworzą pierwsze dzieła artystyczne.

Wiele pozytywnych doświadczeń przynoszą dziecięce próby przelania muzyki klasycznej (przyjemnej do słuchania) na papier za pomocą kredek lub farb.

Wspaniałą zabawą, która rozwija postrzeganie elementów muzyki jest samodzielne nadawanie tytułów utworom muzycznym. Pozwala to skupiać się na detalach: dynamice, artykulacji. Dzieci słyszą w muzyce szum drzew, plusk wody, śpiew ptaków. Chętnie naśladują również zjawiska gestami. Połączenie elementów pantomimy z muzyką pozwala na przepływ wielu emocji. Dzięki takim działaniom mogą się lepiej rozwijać, pozbywać barier psychicznych, a w przyszłości lepiej radzić sobie z uzewnętrznianiem własnych potrzeb i uczuć.

Kiedy dziecko dostaje do ręki instrument perkusyjny, czuje się potrzebne w grupie; wie, że spoczywa na nim odpowiedzialne zadanie. Wspólne realizowanie akompaniamentów perkusyjnych do muzyki klasycznej jest dla niego równoznaczne z tworzeniem tej muzyki. Czuje się wówczas ważne i wzrasta jego poczucie własnej wartości.

Kontakt z muzyką we wczesnym dzieciństwie daje szansę na wszechstronny rozwój i lepszy „start w dorosłość”, rozwija umiejętności świadomej selekcji i odróżnienia tego co jest sztuką, kształtuje charakter i łagodną osobowość. Dlatego już dziś powinniśmy zadbać o spotkanie dziecka z muzyką.

Sacher Wiesława: „Wczesnoszkolna edukacja muzyczna”, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 1997 r.

Cieślik-Klauza Joanna: „Kto ma uszy do słuchania ... czyli jak wychowywać przez sztukę”, Biuletyn Klubu Nauczyciela „Pomagamy uczyć”, Wyd. WSiP, Warszawa nr 2/2007 r.

Opracowała: Beata Kaj

Wychowawca grupy „Jaskółek”